

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ ANTIKORUPCINĖ PROGRAMA

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos teismų (toliau – Teismai) antikorupcinė programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (Žin., 2002, Nr. 57-2297, 2003, Nr. 38-1728, 2008, Nr. 71-2700, 2011, Nr. 81-3962), Lietuvos Respublikos nacionaline kovos su korupcija programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. IX-711 (Žin., 2002, Nr. 10-355, 2011, Nr. 77-3727), Vidaus audito tarnybos pavyzdiniais nuostatais (toliau – Nuostatai), patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 14 d. nutarimu Nr. 470 (Žin., 2003, Nr. 37-1612, 2009, Nr. 124-5337) bei kitais teisės aktais.

2. Programos tikslas – sukurti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos ir jos kontrolės sistemą, numatyti kovos su korupcija priemones, kurias įgyvendinus būtų pašalintos prielaidos korupcijai pasireikšti ir plisti Teismuose.

3. Programoje numatyti tikslai ir uždaviniai nuosekliai siejami su socialinių problemų sprendimu ir visuomenės apsauga nuo esamų ir atsirandančių korupcijos grėsmių, kartu siekiama visokeriopa ginti visuotinai pripažįstamas žmogaus teises ir laisves.

4. Programa pagrįsta bendradarbiavimo su visuomene, korupcijos prevencijos ir ilgalaikiškumo principais.

5. Programa padės vykdyti kryptingą korupcijos prevencijos politiką, užtikrinti skaidresnę, veiksmingesnę ir viešesnę teisėjų ir Teismų darbuotojų veiklą, skatins glaudų Teismų bendradarbiavimą su nevalstybinėmis ir kitomis organizacijomis bei kitais asmenimis.

6. Programoje vartojamos sąvokos atitinka teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

II. APLINKOS ANALIZĖ

7. Lietuva priskiriama šalims, kurios turi didelį korupcijos pasireiškimo mastą.

8. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies nuostatomis, teismų vykdoma veikla yra priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė.

9. Korupcijos prielaidos:

9.1. bendrosios:

9.1.1. teisinės, apimančios teisės aktų netobulumą, dažną jų keitimą ir kolizijas, kurios leidžia priimti prieštaringai vertinamus sprendimus, neišsamų atsakomybės už padarytus pažeidimus reglamentavimą ir kt.,

9.1.2. institucinės, apimančios motyvacinės karjeros sistemos nebuvimą, neskaidrius sprendimų priėmimo procesus, nepakankamą viešumą,

9.1.3. visuomenės pilietiškumo stokos, apimančios visuomenės požiūrio į korupciją neapibrėžtumą ir prieštaringumą, nesipriešinimą korumpuotiems darbuotojams bei piliečių pasyvumą antikorupcinėje veikloje,

9.1.4. kitos;

9.2. specialiosios:

9.2.1. dėl veiklos, susijusios su viešųjų pirkimų vykdymu,

9.2.2. dėl valstybės institucijų patvirtinimo nereikalaujančių sprendimų,

- 9.2.3. dėl valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos bei asmens duomenų naudojimo,
  - 9.2.4. dėl vienodos teismų praktikos netaikymo,
  - 9.2.5. dėl teismo darbuotojų funkcijų, uždavinių, darbo ir sprendimų priėmimo tvarkos bei atsakomybės neišsamaus reglamentavimo,
  - 9.2.6. dėl informacijos trūkumo apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas teisme,
  - 9.2.7. dėl bylų paskirstymo teisėjams reglamentavimo netobulumo,
  - 9.2.8. kitos.
10. Teismams nevykdant veiksmingos ir kryptingos antikorupcinės politikos, gali kilti šios pasekmės:
- 10.1. sumažėti sprendžiamų socialinių problemų efektyvumas ginant visuotinai pripažįstamas žmogaus teises ir laisves, taip pat visuomenės pasitikėjimas teismais;
  - 10.2. sumažėti visuomenės pasitikėjimas valstybe ir demokratija;
  - 10.3. socialinė įtampa;
  - 10.4. kitos.
11. Atsižvelgiant į šias pasekmes bei suvokiant korupcijos pasireiškimo riziką ir realias galimybes, Teismuose numatomi Programos įgyvendinimo priemonių planai (Programos 1 priedas).

III. PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

12. Programos tikslai ir uždaviniai yra šie:
- 12.1. mažinti korupcijos tikimybę:
    - 12.1.1. analizuoti korupcijos pasireiškimo tikimybę Teismuose ir ją nustačius, imtis priemonių jai sumažinti,
    - 12.1.2. analizuoti ir tobulinti teisinį reglamentavimą ypatingą dėmesį skiriant vidaus teisės aktams, reglamentuojantiems Teismų darbuotojų funkcijas, uždavinius, kontrolę ir atsakomybę, draudimus ir (ar) apribojimus darbuotojams, darbo ir sprendimų priėmimo tvarką, administracines procedūras, taip pat sprendimų, kuriems nereikia kitos valstybės įstaigos patvirtinimo, priėmimą, kadangi šios sritys yra priskiriamos prie tokių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė,
    - 12.1.3. išnagrinėti fizinių ir juridinių asmenų skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.), susijusius su korupcijos pasireiškimo tikimybe;
  - 12.2. pagal kompetenciją vykdyti korupcijos prevenciją:
    - 12.2.1. tobulinti Teismų priamųjų dokumentų registracijos ir jų įvykdymo bei bylų paskirstymo kontrolės tvarkas,
    - 12.2.2. palaikyti glaudžius tarpinstitucinius ryšius ir bendradarbiauti su kitomis valstybės institucijomis, dalyvauti įvairiuose dalykiniuose susitikimuose bei keistis turima informacija apie taikomas korupcijos prevencijos priemones ir jų efektyvumą;
  - 12.3. kurti antikorupcinę kultūrą:
    - 12.3.1. skatinti bei koordinuoti glaudesnę ir aktyvesnę Teismų bendradarbiavimą su visuomene bei žiniasklaida, ugdant visuomenės narių pilietiškumą ir nepakantumą negerovėms,
    - 12.3.2. užtikrinti Teismų veiklos skaidrumą, atvirumą ir viešumą (rengti spaudos konferencijas, skelbti pranešimus ir pan.),
    - 12.3.3. skelbti Programą ir jos įgyvendinimo priemonių planus Teismų interneto svetainėse;
  - 12.4. užtikrinti efektyvų Programos įgyvendinimą:
    - 12.4.1. kas dvejus metus sudaryti Programos įgyvendinimo priemonių planus (Programos 1 priedas), kuriuose būtų numatyti Programos įgyvendinimo tikslai, uždaviniai, priemonės, įvykdymo laikas ir atsakingi vykdytojai,
    - 12.4.2. kasmet vertinti Programos įgyvendinimo priemonių rezultatus;
  - 12.5. didinti Teismų darbuotojų atsakomybę ir atskaitomybę:

12.5.1. informuoti Teismų darbuotojus apie korupcinio pobūdžio veikas ir atsakomybę už jų darymą,

12.5.2. vykdyti Teismų darbuotojų viešųjų ir privačių interesų derinimo stebėseną, užtikrinti, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams bei įtvirtinti priimamų sprendimų nešališkumą,

12.5.3. sudaryti sąlygas Teismų darbuotojams pranešti apie pagrįstus įtarimus dėl korupcinio pobūdžio veikų,

12.5.4. išanalizuoti pagrįstus įtarimus dėl Teismų darbuotojų korupcinio pobūdžio veikų, o pasitvirtinus informacijai, pranešti apie tai korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas tiriantiems subjektams,

12.5.5. rinkti bei kaupti informaciją apie Teismuose išaiškintus korupcijos atvejus.

IV. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS IR KONTROLĖ

13. Programos įgyvendinimą organizuoja ir prižiūri Teismų pirmininkai. Programą įgyvendina bei Programos įgyvendinimo planus rengia, taip pat Programos priemonių planų įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą atlieka Teismų pirmininkai asmeniškai, tačiau prireikus gali tai pavesti atlikti Teismo darbuotojams.

14. Teismų darbuotojai pasirašytinai supažindinami su Programa ir Teismų pirmininkų įsakymais patvirtintais priemonių įgyvendinimo planais.

15. Teismai kasmet iki rugpjūčio 30 d. Nacionalinės teismų administracijos Vidaus audito skyriui, kuris vadovaujantis Nuostatais, atlieka korupcijos rizikos valdymo vertinimą, raštu pateikia Programos priemonių plano įgyvendinimo stebėsenos ir vertinimo rezultatus.

(PAVYZDYS)

PATVIRTINTA
Teismo pirmininko
2012 m. d.
įsakymu Nr.

**TEISMO ANTIKORUPCINĖS PROGRAMOS
ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANAS 2013-2014 METAMS**

Eil. Nr.	Tikslas	Uždavinys	Priemonė	Įvykdymo terminai	Vykdytojai	Rezultatų vertinimo kriterijai
1.	Mažinti korupcijos tikimybę	1.1. analizuoti korupcijos pasireiškimo tikimybę teisme ir ją nustačius imtis priemonių jai sumažinti;	1.1.1. vadovaujantis Teisėjų tarybos patvirtinta Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodika, atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą teisme;	kiekvienų metų III ketv.	Teismo pirmininkas/ antikorupcinė komisija/kiti įgalioti teismo darbuotojai	Išanalizuota korupcijos pasireiškimo tikimybė teisme ir surašyta motyvuota išvada.
			1.1.2. kitos;			
		1.2. analizuoti ir tobulinti teisinį reglamentavimą ypatingą dėmesį skiriant vidaus teisės aktams, reglamentuojantiems teismo darbuotojų funkcijas, uždavinius, kontrolę ir atsakomybę, draudimus ir (ar) apribojimus darbuotojams, darbo ir sprendimų priėmimo	1.2.1. peržiūrėti teismo vidaus teisės aktus ir įvertinti juos antikorupciniu požiūriu, prireikus imtis priemonių teismo vidaus teisės aktams tobulinti;	2013 m. II ketv.		Peržiūrėti ir antikorupciniu požiūriu įvertinti, nustačius poreikį patobulinti teismo vidaus teisės aktai.

	tvarką, administracines procedūras, taip pat sprendimų, kuriems nereikia kitos valstybės įstaigos patvirtinimo, priėmimą, kadangi šios sritys yra priskiriamos prie tokių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė;				
	1.3. išnagrinėti fizinių ir juridinių asmenų skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.), susijusius su korupcijos pasireiškimo tikimybe;	1.3.1. išnagrinėti fizinių ir juridinių asmenų skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.) antikorupciniu požiūriu, prireikus teikti siūlymus dėl galimų problemų sprendimo būdų ar teisės aktų tobulinimo;	2013-2014 m.		Laiku ir tinkamai reaguota į fizinių ir juridinių asmenų skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.), susijusius su korupcijos pasireiškimo tikimybe teisme, nustačius poreikį, pateikti pasiūlymai bei sprendimo būdai ir (ar) patobulinti teisės aktai.
		1.3.2. kitos;			

2.	Pagal kompetenciją vykdyti korupcijos prevenciją	2.1. palaikyti glaudžius tarpinstitucinius ryšius ir bendradarbiauti su kitomis valstybės institucijomis, dalyvauti įvairiuose dalykiniuose susitikimuose bei keistis turima informacija apie taikomas korupcijos prevencijos priemones ir jų efektyvumą;	2.1.1. dalyvauti įvairiuose dalykiniuose susitikimuose bei keistis turima informacija apie taikomas korupcijos prevencijos priemones ir jų efektyvumą;	2013-2014 m.		Palaikomi glaudūs tarpinstituciniai ryšiai bei perimama kitų valstybės institucijų geroji praktika korupcijos prevencijos srityje.
3.	Kurti antikorupcinę kultūrą	3.1. skatinti ir koordinuoti glaudesnę ir aktyvesnę teismo bendradarbiavimą su visuomene bei žiniasklaida, ugdant visuomenės narių pilietiškumą ir nepakantumą negerovėms;	3.1.1. dalyvauti susitikimuose su visuomenės atstovais, nuo kurių aktyvumo priklauso bendras visos valstybės korupcijos lygis;	2013-2014 m.		Prisidedama prie antikorupcinės kultūros kūrimo.
		3.2. užtikrinti teismo veiklos viešumą (rengti spaudos konferencijas, skelbti pranešimus ir pan.);	3.2.1. teismo internetinėje svetainėje paskelbti Programą ir jos įgyvendinimo priemonių planus;	2013 m. I ketv.		Programos ir jos įgyvendinimo priemonių planų viešumas.
			3.2.2. teismo internetinėje svetainėje skelbti Programos priemonių plano įgyvendinimo stebėsenos ir įvertinimo rezultatus (ataskaitą);	kiekvienų metų IV ketv.		Programos priemonių plano įgyvendinimo stebėsenos ir įvertinimo rezultatų (ataskaitos) viešumas.
		3.2.3. kitos;				
4.	Užtikrinti efektyvų Programos įgyvendinimą	4.1. kas dvejus metus sudaryti Programos įgyvendinimo priemonių planą, kuriame būtų numatyti Programos įgyvendinimo tikslai,	4.1.1. parengti Programos įgyvendinimo priemonių planą 2015-2016 m.;	2014 m. IV ketv.		Užtikrintas Programos įgyvendinimo ilgalaikiškumas, parengtas programos

		uždaviniai, priemonės, įvykdymo laikas ir vykdytojai;				įgyvendinimo priemonių planas 2015-2016 m.
			4.1.2. kitos;			
		4.2. kasmet vertinti Programos įgyvendinimo priemonių rezultatus;	4.2.1. atlikti Programos įgyvendinimo priemonių efektyvumo ir rezultatyvumo vertinimą, parengti ataskaitą;	kiekvienų metų III ketv.		Savalaikis ir tinkamas Programos įgyvendinimo priemonių vykdymas.
			4.2.2. kitos;			
5.	Didinti teismo darbuotojų atsakomybę ir atskaitomybę	5.1. išanalizuoti pagrįstus įtarimus dėl teismo darbuotojų korupcinio pobūdžio veikų, o pasitvirtinus informacijai, pranešti apie tai korupcinio pobūdžio veikas tiriantiems subjektams;	5.1.1. gavus pranešimą ar pagrįstai įtariant teismo darbuotojus dėl korupcinio pobūdžio veikų, išanalizuoti susidariusią situaciją, prireikus teikti siūlymus dėl prielaidų korupcijai atsirasti ir plisti pašalinimo;	2013-2014 m.		Užtikrinta teismo darbuotojų atsakomybė už padarytas korupcinio pobūdžio veikas.
			5.1.2. kitos.			